

אחנות רוחי דירקטור

מתוך "לאן נעלמו הדבורים" של בני אפרת. קליט

מתוך "Bee Eater" של אלישבע לוי. ממתיע

הכל דבורים

ליער עצי הנייר הלבנים של אלישבע לוי ב"אוכלת דבורים" יש נוכחות מהפנטת, בעוד המיצב הנוזפי של בני אפרת, "לאן נעלמו הדבורים", לוקה בדיקטיות יתר

הנוכחות המהפנטת של השבוע שמורה ליער עצי הנייר הלבנים של אלישבע לוי בסדנאות האמנים. אלה הם שיחי בננות ענניים עשויים מניירות לבנים, גזורים ומודרים בקיטום באופן הכי אלמנטרי, שתולים בתוך עציצים ויוצרים מראה מרהיב של יער טרר פי, או מוטב רוח רפאים לבנה של יער טרר פי, שהיא כמוזן גם תפאורה מלאכותית ככל שאפשר.

לוי היא בוגרת המחזור האחרון של בצ' לאל, והתערוכה שלה נושאת את שמה של ציפור טרפת דבורים - Bee Eater. עוד נוד וזר הרבורים.

בינתיים, יערי. כל עוד מסתכלים על חלי קו העליון, בגובה העיניים, אפשר להיטות לתוך האשליה של העלים הענקיים הענניים, אבל כרגע שמנמיכים את המבט מתגלה קודם כל הגזע, בצורת מוט דקיק, ובהמשך מתגלים העציצים, עטופים בנייר משובץ שתור לבן, מה שישר מביית את הפי ראי, מגמד את הגונגלי ומגזיף את הכל למעמד של מטע עפיפונים רדמי שיח בננה. הדומה הממסע אימתנית של העלים הענניים פים הגזורים מנייר, העובדה שהם צומחים בסך הכל על מוט דקיק, מוכיחה במבט ראי שון את הצמחים הענקיים של קית ארמיר, אמן אשר בונה ברוב הקפורה, ובחומרים מסרי ביים בברכה מנייר, פרחים שגורלו מעבר לפי רופרציות עדי שהפכו ממטע מפלצתיים. חמנית הענק שלו, שהצגה במחויא יוש ראל, מתנוססת לגובה של מעל שלושה מטר רים, והיא מייצרת את המבצ הכפול הזה של יפה ומפלצתי, אולי קצת בורמה ל"כלכל" של ג'ף קונס, העשוי כולו מפרחים טבעיים

ומתנוסס לגובה לא סביר של 11 מטר. כך שאופציית הגרול מן החיים מתקיימת גם כיער המופרף של לוי, אבל ללא שום ממד של כחנות או שרידות, אלא לחלוטין ברמת הפנטסיה הבסיסית של לברוא יער מנייר, לייצג ג'ונגל בחצר הבית. מה שצף במיוחד הוא דווקא הבית של השיחים, קצת ברומה לציוריי הצבירים של עסאם אבו סקרה - לעולם בתוך פחית, מבויתים ומאלפים, מעוקקים מהאפשרות להתפשט עד אובדן שליטה עליהם.

אחרי הכניסה החלומית, הלבנה, המפולר טטע עם פנטזיות תפאורה הוליוודית ומי תאכזרת לעצמה בכחירה בלאס וגאס לעני יים, מתפתחת התערוכה ככיוונים מפתריים, לא קשורים לכאורה למופע הראוה של הפתיחה. שלושת האיברים הנוספים של המיצב מציעים שלוש ציוריות על ביתות: שנו קרוואן צבוע לבן, שהצופים יכולים רק להציץ לתוכו, ושנה פינת מטבח המונחת על במה, כולה רהיטי פלסטיק ומפת שעור נית פרוחנית, וישנו אוהל צבעוני הבנוי מ של ברים, מואר מבפנים.

האוהל נרמה כמו פריט ממנטויה על א לף לילה ולילה, כולו קטיפה ותחרה, ורר דים ושקיפיות. לו היה מוצג כשלעצמו, במנותק מההקשר הכללי של התערוכה, עושה רושם שהיה נופל לקליטאות החומי רים הרכים, הגשיות והקייטש. אבל בתוך התחביר הנפמי של התערוכה, לצד הקי וואן ופינת המטבח הפלסטיקית-סינטי טיה, האוהל הוא עוד אופציה, לאו דווקא סנטימנטלית או ניו איג'יטי, לבית, לא ל גמרי ציבי, לא לגמרי תקני, ארעי אבל אי

פשרי. כוכבית בלתי נראית מרחפת מעליו עם הפניה לאוהל אחר, האוהל הסנסציוני של טרייסי אמין, אוהל ה"כל מי ששכבתי איתו 1963-1995". מבחורץ נראה האוהל של אמין כמו אוהל מסעות רגיל, בעל קוני סטרקציה של אג'לו. מכפנים הוא מורכב מכרים תפורים וקוקים שעליהם מופי עים שמות כל האנשים שעל קיטלוגם מכ ריזה כותרת העבודה. לפי הדיווחים האחד רונים מלונדון, בשריפת האמנות הגרולה סאצי נמנה גם האוהל בין הנספים. בכל מקרה, ביחס אליו - אוהל נשי כבר מיתר לוגי בעולם האמנות העכשווית - האוהל של לוי הוא אוהל במוזן ילדים בבית, תי של המילת, אוהל שעושים ילדים בבית, לא קניו בחנות, אוהל רך, נטול שלד, נשען על מקל מרכיב אחד ומחוק בארבע קצ' וות.

וניצב על במה. כמו יתר האלמנטים ה פיסוליים, אשר אף אחד מהם אינו ניצב ישירות על הרצפה. יער הנייר שתול, כא מור, בעציצים הקרוואן מונח על קורות עץ (והוא נטול גלגלים); פינת המטבח הברגי נית מונחת על במה לבנה אשר ניצבת אף היא על קורות עץ; האוהל הרך והפתניני, המגנה כל כך למגע, מונח על במה לבנה. כל זה מגביר את תחושת התפאורה ויוצר מידה של ויחוק, מין הורה ביחס לרברים, סוג של ציגון וריסון האשליה, אולי גם משור ספקני ביחס לעצם האפשרות להציג פסל.

הזירות, סיוג עזמי, התפרעות - ומיד ריסונה, נרמים כמו איכויות מאוד נכונות,

מאוד נחוצות, בכניסה לעולם האמנות. כל אלה עולים על הדעת לנוכח המיצב של בני אפרת בגלריה לאמנות באוניברסיטת חיפה, מיצב של אמן חתיק שנרמה כאילו ויתר מתישהו על חוש המידה הנכונה באשר ל יחס שבין מסר לחוויה של אמנות. רצפת ה גלריה מכוסה כולה חול ועליו שברי זכר כיות. בתוך משטח ההוכחות ממוקמים מת קני משחקים של ילדים: קיטולה, מגלשות, נדנדות, ארגו חול. מרחוק רואים משטח מרצד וצבעוני, מקרוב מתברר שכל זה אינו אלא שברי בקבוקים, ומתגלה ממד הסכנה, הנזק, ההזנחה והוזהמה. זה יפה, זה קליט, ואחרי רקה נרמה שהמיצב הגרול הזה מיצה את עצמו... נרמה שהוא מתפענח מור מרי ובקלות רבה מרי. זוכרים את הדבורים מה נעלמו הראשונות ונכח, המיצב נקרא "לאן את המטמר האחרון בהפיכת התערוכה לכ רזה ממוסגרת של מסר אקולוגי-חברתי. זה עשרים שנה אפרת מתארך את העבודות שלו לפי ספריה עתידנית שמתחילה מש 2030, שנה שבה, כך מעריך האמן, הוא כבר לא יהיה בחיים. רוב העבודות שלו עוסקות ביוויה סביבית, אסונות אקולר גיים, זוועות עתידניות ושאלות של היש רדות.

אני נוכרת במיצב מוקדם שלו, שנקרא "ארטס אקספרס" והתרחש בליון בצרפת כ 1986. שם הוביל אפרת שירה של שמונה סוסים אשר נשאו שני מוניטורים כל אחד. בזמן שהשירה עברה בעיר הושרו על המ סכים סרטים שעסקו בנרודי ציפורים, בעלי חיים ואנשים. המיצב הזה, שנשאר ביוכרן

דרך צילומים ותיאורים כתובים, שמע ר חוק כל כך ופויטי ומורכב) מהמיצב הפיטר לי מהסוג שמוצג עכשיו בחיפה, לוקה כירידקטיות של מסר ברור מדי ולא משאיר מקום לדמיון, לתהייה, לתתי פרשנויות. מגרשי המשחקים של נכרי נכרינו, מגבא מחזיר אפרת, יהיו מצולקים והרסניים כתר צאה מההזנחה שלנו היום.

לנוכח ההשוואה החצי מתבקשת עם הת ערוכה של אלישבע לוי עולה על רעתי גם הרימו של "אמנות שרגליה נטרעות בקר קע" - מעין מטאפורה לאמנות שמונחת על הקרקע ישירות, ללא תיווך, ללא חורה, ללא הדחיקת ערות, בניגוד לאמנות שבר ראת אשליה רק כדי לשבור אותה מיר. כאבי 2052, אומר המיצב הנוזפי של אפרת, לא יהיו דבורים, לא יהיה אבי. לעומת זאת, "אוכלת דבורים", השם של לוי, נשמע כמו איבר נוסף בתערוכה, לא בה כדח שם שמבאר את המיצב, ולחלוטין גם לא שם שדורש מהאמנות שתאיר אותו. ציפר שאוכלת דבורים? הממ... המחשבות נעות לכיוון טשטוש הדבורים שבין טרף לנשרף, ורחף לקורבן, וגם לכך שבלי משים תידגמ ת את השם האנגלי נטול המין Bee Eater "אוכלת דבורים".

בני אפרת. "לאן נעלמו הדבורים, אבי 2052". הנלריה לאמנות. אוניברסיטת חיפה. אוצר: אביש איל. עד 5.8

אלישבע לוי. "Bee Eater". סדנאות האמנים בחל אביב. עד 31.7